

nr. 5 OKTOBER 2022 88. ÅRGANG

ORGANIST

bladet

CÉSAR FRANCK 200 ÅR

MIT ORGELER MIT ORKESTER

NORDISK KIRKEMUSIKSYMPOSIUM I KØBENHAVN 2024

FAGKONFERENCE FOR
NORDENS KIRKEMUSIKERE

DOKS

DANSK ORGANIST OG KANTOR SAMFUND

Dansk Organist og Kantor Samfund DOKS

Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
Tlf. 33 79 16 85 (tr. 10-13)
doks@doks.dk - www.doks.dk
Sekretariatsleder: **Bjørn Arberg**
Mobil 21 47 04 30 (træffes ikke fredag)

Bestyrelse DOKS

Karin Schmidt Andersen formand
Hendriksholm Kirke
Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
ksa@doks.dk
Tlf. 21 28 00 72

Poul Skjølstrup Larsen næstformand
Løgumkloster Kirke
skjoelstrup@doks.dk
Tlf. 40 68 21 44

Anders Gaden kasserer
Helligåndskirken, Aarhus
anders@helligandskirken.dk
Tlf. 51 35 63 88

Bente Hogrefe Nielsen
Sjællands Kirkemusikskole
bente.hogrefe@mail.dk
Tlf. 29 67 13 01 - 46 96 46 92

Peter Bjerregaard
Godthaabskirken
pb@godthaabskirken.dk
Tlf. 26 36 87 61

Christina Beltoft
Nørre Tranders Kirke
beltoftchristina@gmail.com
Tlf. 98 14 91 73 - 61 71 91 73

Susanne Krog Thesbjerg
Sankt Hans Kirke, Odense
susannethesbjerg@hotmail.com
Tlf. 26 82 80 14

Akademikernes A-kasse

Vester Farimagsgade 13 - 1606 København V
Tlf. 33 95 03 95 - www.aka.dk

Organistbladet DOKS

Mikael Garnæs ansvarshavende redaktør
Tysk-fransk reformert Kirke
organistbladet@doks.dk - Tlf. 41 26 63 31
Abonnement: årligt kr. 600
Annoncer sendes til annoncer@doks.dk
Annoncepriser: Kontakt redaktør eller www.doks.dk
Deadline for redaktionelt stof til næste nummer: 1. november
Deadline for annonce-materiale: 1. november
Grafisk arbejde: spotON og RiisGraphics
Tryk: Litotryk A/S
Forsidegrafik: Helle Riis

INTROITUS Af Mikael Garnæs

FRANCK, FAGKONFERENCE OG FREMTIDENS DOKS'ERE

På forsiden ser du César Francks karakteristiske ansigt. Det er i år 200-året for hans fødsel, og det fejres overalt med koncerter, seminarer, workshops mm. Mange har benyttet anledningen til at tage hans værker op, og det er yderst forståeligt. Francks orgelmusik er ikke blot værdifuld i sin egen ret, men dens betydning for udviklingen af den franske symfoniske orgeltradition kan dårligt overvurderes. Her i bladet bringer vi en artikel, hvor Knud Svendsen fortæller om César Francks liv, hans orgel i Sainte Clotilde, Paris, og hans særprægede, elskelige personlighed, der gjorde at han fik en stor skare hengivne elever

I 2024 skal Danmark være vært for det Nordiske Kirkemusiksymposium, som finder sted i København 19.-22. september. Forberedelserne til det store træf for nordiske kirkemusikere gik i gang allerede kort efter afslutningen af det seneste symposium i Helsingfors, og styregruppen begynder nu lidt efter lidt at løfte sløret for nogle af de ting der skal foregå. Det er stadig muligt at foreslå emner, der skal indgå i symposiet, og styregruppen opfordrer til at man indsender ideer.

Endvidere kan du møde nogle af de nye studerende, der begynder deres kirkemusikalske uddannelse på landets tre konservatorier. Tre unge organister præsenterer sig selv og fortæller om deres ganske forskellige baggrunde. DOKS'erne er en broget skare, og det er næste generation også.

FORSIDEBILLEDE: Grafik med Jeanne Rongiers maleri af César Franck ved orglet i Sainte Clotilde, Paris, i 1888 - Foto af samme: Braun & Co. fra starten af det 20. århundrede.

IND- HOLD

4-7
MIT ORGEL ER
MIT ORKESTER

10
NYE STUDERENDE PÅ
KONSERVATORIERNE

12-13
REGISTERTAVLEN

8
NKS 2024:
FAGKONFERENCE
FOR NORDENS
KIRKEMUSIKERE

15
KLUMME
JORDEN KALDER:
FOLKEKIRKEN

17
NYE PUBLIKATIONER
KUHLMANN,
SOUVENIR,
LATRY, GRIEG
OG BACH

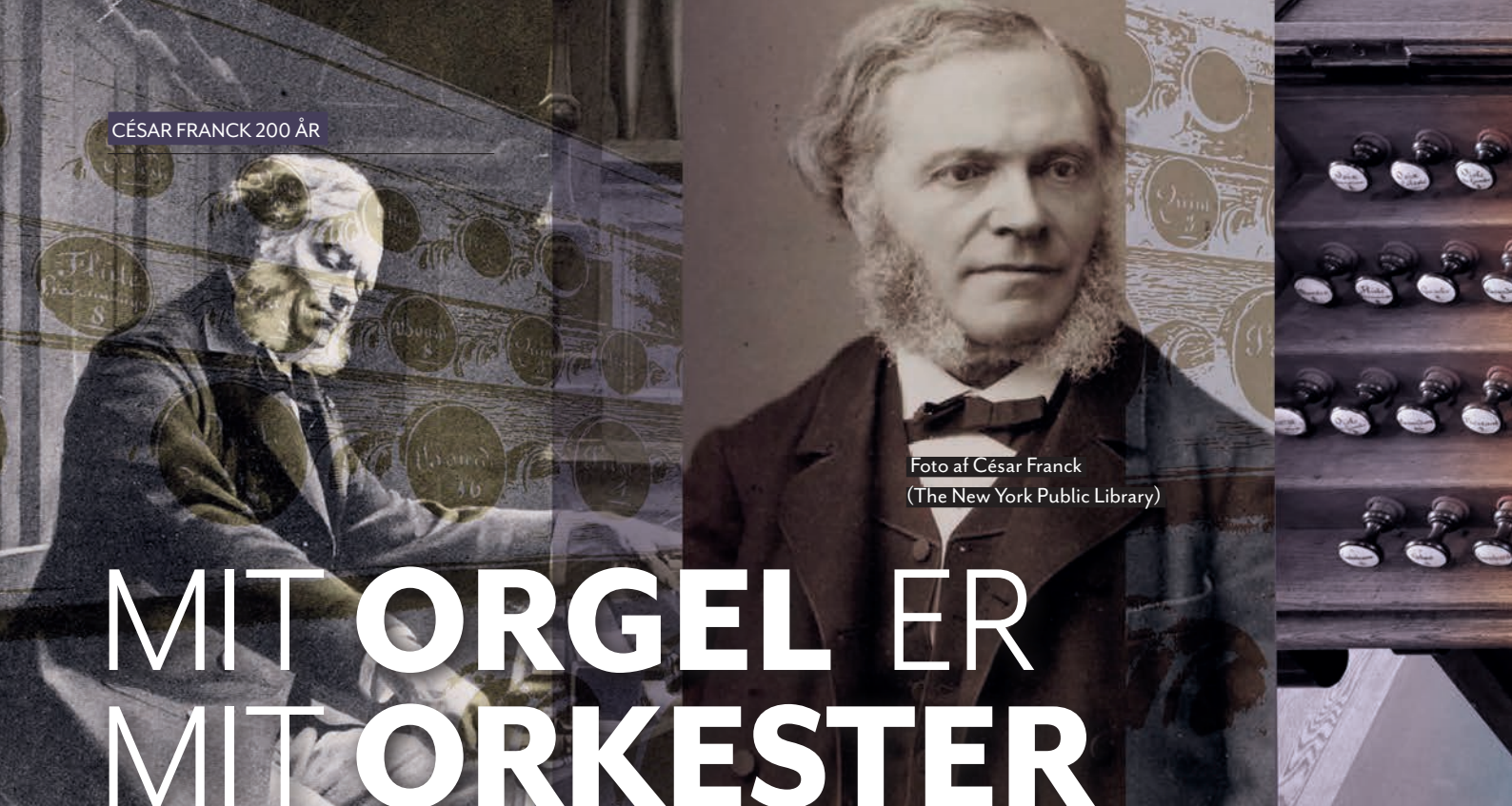
21
MUSIK TIL GUDSTJENESTEN
20. SØNDAG
EFTER TRINITATIS,
2. TEKSTRÆKKE

22
FORMANDEN HAR ORDET
FOLKEKIRKENS
SAMARBEJDSUDVALG
GÅR SAMMEN OM
EN FÆLLES PLAN
FOR ARBEJDSMILJØ

23
KALENDER

24
DOKS'EN UD AF BOKSEN
LARS COLDING WOLF

CÉSAR FRANCK 200 ÅR

Foto af César Franck
(The New York Public Library)

MIT ORGEL ER MIT ORKESTER

César Franck i 200-året for hans fødsel

Lidt poetisk kunne man måske sammenligne orgellitteraturen med en frodig underskov af betydelige komponister, men i skoven rager der store træer op, som kan have en tendens til at skygge for de mindre. Sådanne store stammer er ånder som Buxtehude, Bach, Couperin, Franck, Reger og Messiaen, og da det i år er 200 år siden César (Auguste Jean Guillaume Hubert) Franck kom til verden, er de følgende linjer viet til hans kunst og ære. Det er her overflodigt at bruge tiden til en omfattende biografi, da hans liv og værk er så rigeligt dokumenteret. Hvis en komponist skal dømmes på mængden af kritiske studier om liv og værk, er Francks plads så rigeligt sikret.

Men ganske kort! Franck blev født 10. december 1822 i Liège i Belgien. Samme dag, som symfoniens gigant, Beethoven, lagde sidste hånd på sin store d-mol-messe. Franck kom tidligt på konservatoriet, afsluttede som 11-årig sine studier og fik en turne som koncertpianist. Kort tid efter flyttede familien til Paris, hvor Franck efter private studier begyndte på pariskonservatoriet i 1837.

Hans studieår har vi lidt kendskab til takket være Saint-Saëns' førstehåndsobservationer af François Benoists orgelelever. Benoist var Francks lærer. Fra Francks senere elever, bl.a. Vincent d'Indy og Vierne, har vi beskrivelser af datidens eksamenskrav, men mærkeligt nok intet om den orgellitteratur, man studerede, og det maner til eftertanke, at standarden omkring 1830 var så lav, at selv om Bachs orgelværker var kendte, måtte Widor erkende, at man i Paris måtte søge forgæves for at finde blot to organister, som kendte Præludium og fuga i h-mol!! Som professor underviste han i øvrigt selv allerede fra 1890 primært i Bachs orgelværker.

I revolutionsåret 1848 foretog Franck en privat revolution ved at gifte sig med – en skuespiller!! – datteren af en 'tragedienne', Madame Desmousseaux. I mands minde havde ingen respekteret musiker giftet sig med en skuespiller – (og det omvendte gjaldt ligeså vel), og faderens reaktion var højst unødig, men brud og brudgom flyttede ind i deres eget hus, og "Franck gav sig i kast med det arbejde, der blev hans lod gennem resten af hans karriere" (Harvey Grace).

Francks første ansættelse som organist var ved kirken Notre Dame de Lorette og senere ved St. Jean-St. François au Marais. Dette embedsskifte skyldtes, at den ærværdige præst ved førstnævnte kirke blev udnævnt ved sidstnævnte, men ville have Franck med. Denne gejstlige havde været en stor støtte og spillet en aktiv rolle ved Francks bryllup, og tilmed kunne kirken glæde sig over netop at have fået et herligt nyt Cavaillé-Coll-orgel, og Franck udbød: "Mit orgel er mit orkester". Men i 1858 tiltrådte han embedet i Sainte Clotilde. Mange kirker er uløseligt forbundet med en berømt organist. Eksemplerne er legio, og det gælder ikke mindst de parisiske. I den i nygotisk stil opførte og i 1857 indviede Sainte Clotildekirke byggede Aristide Cavaillé-Coll i 1859 et orgel med 46 stemmer, (III/P), hvis første organist således blev César Franck. Et embede han beklædte til sin død i 1890. Hans elev og biograf, d'Indy, beskriver det som "den rolige og sikre havn, der blev udgangspunktet for en ny fase i hans kunst". Det var her Franck virkelig opdagede sin sjæl. "Han fandt aldrig rigtig sig selv", siger Harvey Grace, "for han fortabte sig i tusmørket i Sainte Clotilde". Fra d'Indys pen har vi overleve-

Orgelfotos: Victor Weller, Team Grand-orgue Sainte Clotilde Paris

Af Knud Svendsen,
organist, exam. art.

ret en herlig beskrivelse af turen op til det "velsignede pulpitur – en vej så stejl og svær, som den evangelierne siger, fører til Paradis". Først op ad en mørk spiralsnoet trappe oplyst af enkelte små lysninger i muren for snart efter at stå over for et syndflodslignende monster, der åndede tungt og besværet. Det viste sig at være en vital del af orglet – bælgene. Dernæst skulle man i bælgravende mørke gå et par skridt ned, en fatal ildprøve for høje hatte med mange fejltrin til følge. Så endelig kunne man åbne "døren til himlen" højt oppe mellem hvælvingerne og kirkens gulv, men i næste øjeblik blev alt glemmt ved synet af den hensunkne mesters profil, fra hvis intellektuelle pande inspirerede melodier og udsøgte harmonier strømmede frit ud i kirkens rum. Geniets improvisationer!! Det skete, at mesteren inviterede venner, amatører eller andre musikere op til orglet. En april dag var der besøg af Franz Liszt, der som eneste lytter forlod kirken i største forundring og påkaldte Bach som den uundgåelige sammenligning (det gjorde han for øvrigt også efter at have hørt Weyse improvisere i Vor Frue i København).

Francks stil er så personlig som Grieg,

Nielsen, Sibelius eller Vaughan Williams, og hans kompositionsmetode er måske ligeså personlig. Hans elev d'Indy skylder vi følgende interessante observation:

"Hvor ofte plejede vi ikke at se ham hamre løs på sit klaver i et stødvist stadigt stigende fortissimo, ouverturen til Mestersangerne, eller noget af Bach, Beethoven eller Schumann. Efter nogen tid, kortere eller længere, sank den øredøvende larm ned til en sagte mumlen, så stilhed – mesteren havde fundet sin ide."

I 1872 skete der noget uventet i Francks karriere. Hans lærer, Benoist, lod sig pensionere efter 50 år som orgelprofessor. Franck blev uventet og ukendt med intriger valgt som efterfølger. At valget faldt på Franck var for mange et mysterium, og han blev da også genstand for fjendskab og had blandt kollegerne, som nægtede at anerkende ham som "en af deres" - en kunstner, som satte kunst over alle andre overvejelser og betragtninger! Franck underviste 3 gange om ugen: tirsdag, torsdag og lørdag fra 8 til 10 om formiddagen. Helt centralt stod den gregorianske koral som pligtdisciplin. Den bestod i ledsagelse af en liturgisk melodi i overstemmen, node mod node, så blev

melodien lagt i bassen, i helnoder, ikke transponeret og ledsaget af tre overstemmer i en art skolemæssigt kontrapunkt med vekslende nodeværdier, så skiftende helnoder i overstemmen nu en kvart højere. Louis Vierne udtrykker det således: "Intet var mere formalistisk end dette kontrapunkt, strengt uden dog virkelig at være det, fuld af forudholdskvinter, septimakkorder, sekvenseringer – med ét ord: her var alt, hvad der i det nedskrevne kontrapunkt er forbudt!" Og Franck kunne ikke ændre det. Først med Guilment indførtes den normale ledsagelse af den gregorianske koral, hvor man tidligere ikke tøvede med at underlægge hver neume med en akkord.

Af de seks undervisningstimer brugte Franck de fem på improvisation, litteraturspil interesserede ham mindre. Var man elev hos ham, gav det sig selv, at man beherskede en teknik, der kunne klare alt Bach, men han var ikke ufølsom for beundring, når elever medbragte værker af Franck selv, og han gennemgik

CÉSAR FRANCK 200 ÅR

her frasering, tempi, nuancer og betoninger. Registrering og brug af svellen ved koncerter og eksaminer var ikke noget problem. Franck trak selv registrene og klarede alle koblingstrin. Intet selvgjort tema måtte bruges ved eksaminer, man kunne jo have indøvet noget hjemmefra, og havde man besvær med at finde et kontrastsubjekt, havde Franck allerede fundet fem eller seks. ”De kan gøre sådan eller sådan – men vælg ét selv og skriv mig en smuk fuga!”. Og havde han blandt eleverne erkendt et helt usædvanligt talent, et ægte temperament, lagde han ingen hindringer i vejen for at fremme udviklingen hos denne.

Francks værkkatalog tæller henved 90 værker. En første periode til 1852 er præget af kammermusik for diverse besætninger, mens den følgende periode (fra 1858) er kendetegnet ved vokalværker og fra 1872 i høj grad kirkemusik, bl.a. *Panis angelicus* (1872), *Redemption* (1874), oratoriet *Les Béatitudes* (1879), operaen *Hulda* (1882) og dertil *d-mol-symfonien* og *violinsonaten* (1886). Men i vor sammenhæng samler interessen sig naturligvis om Francks orgelmusik, som han skabte i sine senere år. *Six Pièces* (1860-

1863): *Fantaisie i C*, *Grande Pièce Symphonique*, *Prélude*, *Fugue et Variation*, *Pastorale*, *Prière*, *Final*. I 1878: *Fantaisie i A*, *Cantabile*, *Pièce Héroïque* og i 1890: *Trois Chorals i E, h, a*. Dertil kommer to bind *L'organiste* (1889-1890) med mindre orgelstykker og endelig *Cinq Pièces pour Harmonium* (udg. 1864). Den besøgende i Sainte Clotilde kan i dag stadig glæde sig over den kendte orgelfacade, og orglet forblev uændret til 1933, da Francks efterfølger, Charles Tournemire, udvidede og elektrificerede instrumentet. Svelleværket blev omintoneret i en neoklassisistisk stil og udvidet fra 10 til 16 stemmer. Da Langlais i 1945 overtog bænken, blev orglet i 1962 udvidet til 60 stemmer. Af Francks oprindelige 46 stemmer bibeholdtes 4, men ved den gennemgribende restaurering 1999-2006 orienterede man sig mod bevarelse af de nu fredede dele og en tilbageføring af de i 30'erne og 60'erne omintonerede stemmer til deres oprindelige karakter. Orglet er i dag udvidet til 71 registre efter det symfoniske orgels mønster. Alt, hvad vi har tilbage af den klang Franck hørte, er de indspilninger Tournemire gjorde i kirken i 1930.

Francks oprindelige spillebord kom i Tournemires eje, og efter hans død i 1933 arvede Flor Peeters det i 1946, hvor det blev opstillet i hans musikstudie i Mechele. Og netop det spillebord er særdeles interessant, når det gælder opførelsen af Francks orgelværker. Registrernavnene, trykt med fede typer, er holdt i rødt, og det er dem, der bliver bragt i funktion af *appel des anches* for hvert manual og pedal. Og man noterer sig, at *appel des anches* også indbefatter mixturer, aliquoter samt nogle af 4-fods registrene (sammen med rørstemmer), men hverken *Récits Basson-Hautbois 8'* eller *Voix humaine 8'* er skrevet i rødt. *Récit i Clotilde* havde relativt få grundstemmer, og *Basson-Hautbois* var altså ikke del af de rørstemmer, der var med til at opbygge et crescendo, og *Voix humaine* var et særligt karakterregister, der heller ikke indgik i klangopbygningen. Det er vist også et velkendt problem, at der på orglet ikke var nogen kobling fra *Récit* til *Grand Orgue*! Når Franck således anfører: *Accouplement des claviers*; *Tirasses à la Pédale*, så skulle altså *Récit* først kobles til *Positif*, hvis alle tre manualer skulle kobles til pedalet. *Les claviers accouplés*; *Tirasses du Grand Orgue*. Og instrumentet var

Disposition for César Francks orgel i Sainte Clotilde:

PÉDALE

Contrebasse 16'
Octave 4'
Bombarde 16'
Trompette 8'
Clairon 4'
Basson 16'
Basse 8'
Soubasse 32'

GRAND ORGUE

Montre 16'
Viole de Gambe 8'
Bourdon 16'
Prestant 4'
Quinte 3'
Plein Jeu harmonique
Trompette 8'
Clairon 4'
Bombarde 16'
Doublette 2'
Octave 4'
Flûte harmonique 8'
Bourdon 8'
Montre 8'

POSITIV

Montre 8'
Flûte harmonique 8'
Gambe 8'
Bourdon 8'
Quinte 3'
Plein Jeu
Clarinette 8' (tidl. Cromorne 8')
Clairon 4'
Trompette 8'
Doublette 2'
Flûte Octaviant 4'
Prestant 4'
Bourdon 16'
Unda Maris 8'

RÉCIT

Voix humaine 8'
Voix Céleste
Viole de Gambe 8'
Flûte Octaviant 4'
Trompette 8'
(Sonette)
Clairon 4'
Octavin 2'
Flûte harmonique 8'
Bourdon 8'
Basson-Hautbois 8'

Tirasses G.O., Pos., Réc.
Anches Pédales
Octaves Graves G.O., Pos., Réc.
Anches G.O., Pos., Réc.
Accouplements Pos./G.O., Réc./Pos.
Tremolo
Expression Pédales Récit
Manuels C-F
Pédal C-d'

FESTIVAL

I dagene omkring

César Francks 200-års

fødselsdag arrangerer

Basilique Sainte Clotilde,

Paris, en festival med koncerter,

masterclass, udstilling og

festgudstjeneste.

Det finder sted i dagene

9.-11. december.

<https://franck.orgue-clotilde-paris.info>

jo – trods barkermaskinen – rent mekanisk. Af spillebordet kan det også læses, at når Franck skriver: *Les jeux de fonds 8' du Grand Orgue*, betyder det ikke en lille Bourdon 8' eller en svag Prestant 8', men hele familien af grundstemmer og ofte med tilkobling af Récit (grundstemmer og Hautbois).

I maj 1890 blev Franck kørt ned af en hestedroske, men kunne umiddelbart fortsætte sin rejse, for i august og september holdt han ferie i Nemours, hvor han egentlig først havde tænkt sig at fuldende et projekt med 100 stykker for harmonium. Men nu skulle et længe næret ønske virkeliggøres, et ønske, der skulle blive et af orgellitteraturens enestående monumenter, hans svanesang: *Trois Chorals* nedskrevet i Nemours uden

andet instrument end et klaver, men hvor han intuitivt kunne høre orglets klang for sig. Kort før sin død betroede Franck en ven, at han ville komponere 'koral' som Bach, men på et andet plan, og Bach havde jo på dødslejet netop dikteret en koral. De tre koral blev således skitseret og nedskrevet kort før komponistens død i 1890, og til d'Indy forklarede han: "Der ser, den sande koral er ikke 'Choralen', den vokser frem i løbet af stykket". Ifølge Tournemire nedskrev Franck disse tre åbenbaringer af uforglemmelig skønhed i en periode på tre uger, og blot få dage før sin død kunne han kropsligt svækket bevæge sig op til sit orgel for at tilføje registreringer i manuskriptet. Men skaderne efter uheldet fortog sig ikke, og den 8. november 1890 døde César Franck. I ungdommelig naivitet spurgte jeg engang

Georg Fjelrad, der spillede koralerne en *suite*, hvilken af de tre, han syntes var den smukkeste, og det vise svar faldt prompte: "Det er den, jeg spiller i øjeblikket!". Elever har beskrevet Franck som kirkens mand, og var de på orgelpulpitret under messen, kunne de iagttage den troende mester afbryde sin påbegyndte improvisation og stige ned af orgelbænken for i et hjørne af pulpituret at knæle under nadverens indstiftelse. Nogle måneder efter César Francks begravelse i Montrouge blev hans kiste taget op, og den 19. september 1891 blev den ført ned i en gravhvelving på Montparnassekirkegården.

NKS 2024 Af Karin Schmidt Andersen

Vor Frue Kirke

Konservatoriets Koncertsal

Trinitatis Kirke

FAGKONFERENCE FOR NORDENS KIRKEMUSIKERE

23. Nordiske Kirkemusiksymposium finder sted **19.-22. september 2024** i København. Siden det første symposium i 1933 har det været et mødested og en inspirationskilde for nordens kirkemusikere. NKS2024 bliver en konference for alle der arbejder professionelt med kirkemusik, og en begivenhed der vil demonstrere hvilken kraft og relevans kirkemusikken har i 2024. Mange facetter af organist- og kantorfaget vil blive inddraget, og der vil således være en bred faglig viden og inspiration at hente.

Symposiet vil finde sted i hjertet af København, med byens citykirker som ramme. Blandt øvrige samarbejdspartnere skal især Det Kongelige Danske Musikkonservatorium nævnes.

Torsdag d. 19. september åbnes symposiet officielt i musikkonservatoriets koncertsal. Der planlægges en festlig og spektakulær åbningskoncert. Man anbefales dog at an-

komme allerede dagen før for at deltage i en af de ekskursioner symposiet udbyder, eller bare opleve København og nogle af byens mange kulturelle tilbud. Under selve symposiet vil der være et stort og righoldigt program bestående af koncerter, gudstjenester og seminarer med mulighed for at udvælge det, der har størst interesse og relevans for den enkelte symposiedeltager. Afslutningen bliver en festhøjmesse søndag formiddag i Københavns Domkirke. Her medvirker Københavns Drengkor, domorganist Hanne Kuhlmann, biskop Peter Skov-Jakobsen foruden nordiske kor og musikere fra symposiet samt ikke mindst en stor og velsyngende menighed af kirkemusikere.

I de nordiske lande er vi tæt forbundne gennem vores fælles historie, geopolitiske placering og rodfastede folkestyre. Det viser sig tydeligt i disse år. NKS2024 bliver en vigtig begivenhed der vil bekræfte dette, og demonstrere at der gennem sproget, musik-

ken og kirken er tætte familiære bånd mellem os. Danske kirkemusikere vil naturligvis sætte hinanden stævne i København, og det bliver fantastisk at byde venner og kolleger fra vore broderlande velkommen til nogle indholdsmættede dage.

Gå ikke glip af denne enestående begivenhed. Sæt kryds i kalenderen nu!

Der vil i det kommende år blive informeret om symposiet i takt med at programmet tager form. Fokusset vil være nordisk musik fremført af repræsentanter fra de fem respektive lande, og programudbuddet vil vise at kirkens musik er en levende proces, der, rodfæstet i traditionen, møder sin samtid. Har du emner du kunne tænke dig skulle indgå i symposiet, så send en mail til styregruppen, der vil tage det med i sine overvejelser. Der er frist til udgangen af 2022 for indkomne forslag. Skriv til ksa@doks.dk

PROGRAM

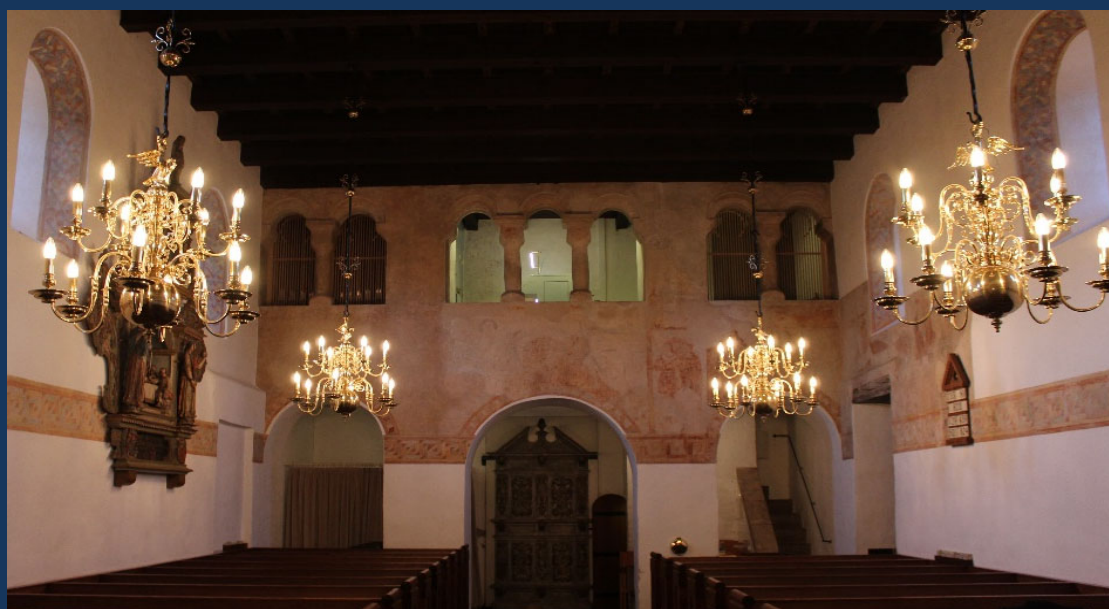
- 18.9.** Optakt til symposiet: Man kan med fordel ankomme dagen før symposiet begynder.
- 19.9.** Symposiet åbner: Ekskursioner og åbningskoncert på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.
- 20.-21.9.** Symposiedage: Et rigt udbud af koncerter, gudstjenester og seminarer. Begyndende med morgenandagten i Vor Frue Kirke kl. 8 og afsluttende med natkirkearrangementer.
- 22.9.** Festhøjmesse i Københavns Domkirke.

Sted: Københavns citykirker, herunder Vor Frue og Trinitatis, samt andre kirker i kort metro-afstand. Desuden Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og andre kulturinstitutioner.

Overnatning: Der vil blive et udbud af centralt beliggende hoteller i flere prisklasser.

Info: nks2024.dk. Hjemmesiden vil frem mod symposiet blive udbygget med relevant information.

Orglet i Tveje Merløse Kirke.

Opus 1050

Indviet november 2021

12 stemmer, 2 manualer og Pedal

Th. Frobenius & Sønner Orgelbyggeri A/S
Hammerbakken 20
3460 Birkerød
Tlf: 45 87 07 55

NYE KONSERVATORIER

Kristine Ingemann Andersen (født 2002) begynder på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium. Jeg er født i Slagelse og begyndte tidligt at spille klaver hos Lillian Danstrøm på Slagelse Musikskole. Min far er gymnasielærer og landsbyorganist, og min mor er kirkesanger og kirke- og kulturmedarbejder. Min interesse for orglet blev vakt, da jeg som 13-årig var til koncert i Nørrevangskirken i Slagelse, hvor Sven Verner Olsen spillede. Da mine forældre har kendt Sven gennem lang tid, begyndte jeg at modtage undervisning privat hos ham og kom derefter på MGK på Sankt Annæ Gymnasium, hvor jeg har gået i fire år. Jeg har også kort modtaget undervisning af Bine Bryndorf, som jeg lærte at kende gennem Orgelklubben.

I foråret søgte jeg ind på DKDM og blev optaget.

Mine forventninger til studiet er umiddelbart, at jeg er åben og glæder mig til at se, hvad det byder på. Særligt er jeg spændt på fagene korledelse og liturgisk orgelspil, som jeg ikke har stiftet så meget bekendtskab med på forhånd. Selvom jeg ikke har prøvet korledelse før, lyder faget interessant, da man får lov til at synge i og lede et dygtigt kor, hvor man samtidig får kendskab til enormt meget forskellig kormusik. Også den liturgiske orgelspilsdisciplin er forholdsvis ny for mig. Jeg har netop haft min første time i liturgisk orgelspil hos Katrine Immerkjær Kristiansen, og jeg syntes, at det var inspirerende og spændende, især på grund af det selvskabende element, som jeg ikke har arbejdet så meget med før. I solistisk orgelspil er min lærer Sven-Ingvart Mikkelsen, og jeg glæder mig til, med ham som vejleder, at udforske og gå i dybden med orgellitteraturen. Jeg glæder mig generelt til på konservatoriet at gå i dybden med orglets uendelige muligheder, og jeg synes, at orglet skiller sig ud fra andre instrumenter på mange måder. Jeg synes, at studiet er meget vidtspændende, da man får en bred vifte af færdigheder med i bagagen, som man kan bruge til en masse bagefter.

Nabil Hanna (født 2001) begynder på Syddansk Musikkonservatorium.

I am half Bulgarian, half Palestinian, and was born in Israel. From an early age, I was certain that I wanted to play the organ. It is unusual in Israel, but it is a family thing. My grandfather and my uncle both played the organ, and then my father. I was lucky to find two foreign organ teachers, first an American priest in Nazareth, and then a German teacher Hartmut Rohmeyer at the Magnificat Institute in Jerusalem, where I studied for 4 years. But Israel is not the place for organ study, and I looked around for study opportunities in Europe. Then came covid, and everything closed down, but finally, I applied for the Royal Danish Academy. I passed the exams, but they moved my papers to Esbjerg as the second option academy I chose.

My first impression of Denmark is that it is a very good environment, I have found a place to live in the center of Esbjerg, have already made many new friends and am very happy with my teacher Mikkel Andreassen. He is a great musician, and it feels good to be in his hands. In Israel it was hard for me to find a place to be involved in choirs, but I'm looking forward to learning more about choral conducting. I am happy and excited about my new study.

E STUDERENDE

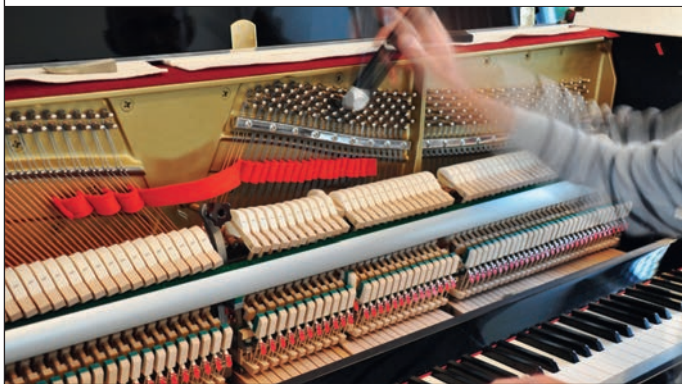
Alexander Daniluk (født 2002) begynder på Det Jyske Musikkonservatorium.

Jeg startede med at spille klaver for 11-13 år siden. Mine forældre og mormor var alle fra Sovjetunionen, mine forældre spiller violin og flyttede for at arbejde i Aalborg Symfoniorkester, og min mormor havde været klaverlærer i mange år. Derfor var det naturligt for mig at lære at spille klaver.

Da jeg var omkring 12-13 år, fik jeg et tilbud om at spille orgel. Det var et eksperiment af Rikke Kursch og Christina Beltoft i Aalborg om at give unge pianister en introduktion til orglet. Jeg synes meget om orglet fra starten, der var langt flere muligheder, og den bombastiske og majestætiske karakter syntes jeg langt bedre om end klaveret, så jeg valgte derfor at fortsætte med at spille orgel hos Christina Beltoft som elev i Aalborg Kulturskole. Christina var som underviser meget dannende for mig, og det fundament hun har hjulpet mig med at lægge har været enormt vigtigt for min fremtid, jeg kan ikke takke hende for meget.

I de næste år gennemførte jeg MGK med orgel som hovedfag, og begyndte at arbejde som organistvikar rundt omkring i Nordjylland. Jeg startede på Vestervig Kirkemusikskole i 2020, nu med Lars Nørremark som underviser, som jeg er utrolig glad for. Her gik jeg i to år og blev uddannet som PO-organist, og ansøgte DJM sidste vinter, hvor jeg så endte med at komme ind på konservatoriet. Jeg har nu en fast stilling som organistvikar i Sankt Markus Kirke i Aalborg.

PIANOKOMPAGNIET

Pianokompagniet er et team af erfarne klaverstemmere og instrumentmagere.

På vores værksted findes altid et udvalg af brugte istandsatte klaverer og flygler af anerkendte fabrikater, blandt andet nyere brugte japansk producerede Yamaha klaverer og flygler.

SCHIMMEL
PIANOS

Pianokompagniet forhandler Schimmels klaverer og flygler. Schimmel er grundlagt i 1885 og produceres i Braunschweig, Tyskland.

Pianokompagniet ApS · J. P. Larsens Vej 17C · 8220 Brabrand · tlf. 7023 8088 · aar@pianokompagniet.dk

www.pianokompagniet.dk

Bodø Internasjonale Orgelfestival

Den nordnorske festival har eksisteret i tyve år, og fra i år tiltræder domorganist Hanne Kuhlmann, København, som ny kunstnerisk leder. Festivalen finder sted fra **9.-13. november**, og omfatter koncerter med internationale solister, fagdage, mesterklasser, konference for orgelpædagoger og ungdomskoncerter. Fokus vil ligge på César Franck.
<https://biof.no/Hjem/?Article=16>

Har du husket

at opdatere dine medlemsinformationer på hjemmesiden og ikke mindst mailoplysningerne? Ellers går du glip af de særlige medlemsmails med vigtige informationer.

Christian Dons Christensen, Janne Mark, Pia Boysen og Iben Krogsdal

Pia Boysen og Janne Mark modtager kirkeminister Mette Madsens legat

Ved en reception i Kirkeministeriets have 18. august modtog salmedigteren, komponisten og sangeren Pia Mark og Pia Boysen som leder af Det Danske Pigeor fhv. kirkeminister Mette Madsens legat på 75.000 kr. I sin tale til Det Danske Pigeors chefdirektør, Pia Boysen, sagde Iben Krogsdal blandt andet: "Koret modtager legatet, fordi I har udviklet jer til en af de største korskoler i Danmark, hvor børn på fornem vis stifter bekendtskab med folkekirkens traditioner, sprog og fællessang."

Legatet uddeles årligt af kirkeminister Mette Madsens Fond. Fonden blev etableret i 2017 ved testamente efter Mette Madsen, der var kirkeminister i regeringen Schlüter. Efter stifterens ønske er Kirkeministeriets departementschef, Christian Dons Christensen, formand for legatbestyrelsen. Herudover består bestyrelsen af salmedigter Iben Krogsdal og organist Lars Somod Jensen.

FREDAGSBAR PÅ DOKS' SEKRETARIAT

Den 26. august, en varm sensommerdag, holdt DOKS åbent hus i sekretariatet i St. Kannikestræde i forlængelse af bestyrelsesmødet. DOKS har nu haft til huse i de nye, centralt beliggende lokaler i et år, en god anledning til at holde åbent hus. Tak til medlemmerne, der kiggede ind for at tage lokalerne i øjesyn og få en snak med bestyrelsesmedlemmerne og de ansatte.

TJM-forsikring udvikler målrettet kampagne til unge

Det er en rigtig god idé at have styr på dine forsikringer, så ikke hele dit budget vælter, hvis du kommer ud for et uheld. Det koster ingenting at spørge. Få et uforpligtende tilbud, og hvis du kan bruge tilbuddet, får du lige nu et gavekort på 600 kr. til Billetlugen. Tilbuddet gælder for unge under 30 år.

<https://tjm-forsikring.dk/ung>

Husk

DOKS' årsmøde

Sæt kryds i kalenderen ved dagene **1.-3. maj 2023**. Der finder DOKS' årskursus sted i Svendborg. Du kan se frem til gudstjenester, koncerter, workshops, generalforsamling og kollegialt samvær.

Grundtvigs Forum: "Lyden af Laub"

2022 er 100-året for stiftelsen af Samfundet Dansk Kirkesang. I Vartov og Holmens Kirke afholder Grundtvigsk Forum seminaret "Lyden af Laub" i weekenden 30. september – 2. oktober. Der bliver koncert, foredrag, gudstjeneste og debat. Medvirkende er bl.a. Sokkelund Sangkor og dirigent Morten Schuldt-Jensen, Janne Mark, Mikkel Andreassen, Lea Wierød, Peter Thyssen, Annika Skaarup og Kristina May Pries.

<https://grundtvigskforum.dk/.../lyden-af-laub>

VEJLEDNING OM SENIORORDNINGER I FOLKEKIRKEN

Et udvalg under Folkekirkens Samarbejdsudvalg, FSU har udarbejdet en vejledning om seniorordninger i folkekirken. Vejledningen kan findes på folkekirkenspersonale.dk

FROBENIUSFONDENS STORE PRIS TIL OLIVIER LATRY

24. november modtager organist ved Notre-Dame-katedralen i Paris Olivier Latry Frobeniusfondens store pris på 250.000 kr. Latry er internationalt anerkendt som koncertgiver og underviser. Prisoverrækkelsen finder sted ved en koncert i Garnisons Kirke i København, hvor Olivier Latry vil spille værker af bl.a. Couperin, Buxtehude og J.S. Bach samt give smagsprøver på sine vidt berømte evner som improvisator. Der er fri entre til koncerten, som optages og sendes af DR P2 efterfølgende.

Den statslige kompetencefond

Støtte til "Fagspecifikke kurser"

Der kan søges løbende på www.kompetenceudvikling.dk

FOLKEKIRKENS UNGDOMSKOR

arrangerer kurser i samarbejde med

KIRKEMUSIKSKOLERNE

YDERLIGERE

OPLYSNINGER

WWW.FUK.DK

Løgumkloster Kirkemusikskole

Fra fællessang til flerstemmigt kor

- enkle satser for voksenkor

v/ Erik Sommer; 13. okt. i Løgumkloster

Orgelelskursus til Groningen-området

v/ Kristian Lumholdt og Hans Chr. Hein

Fredag d. 11. - søndag d. 13. november

Solosange og -salmer i gudstjenesten

Inspirationsdag for kirkesangere

v/ Kamma Bidstrup og Hans Chr. Hein

Torsdag d. 19. januar kl. 10-15

Klaverledsagelse i mange stilarter

v/ Bjørn Elkjær i Løgumkloster

4 fredage: 27/1, 24/2, 17/3 og 14/4

Nodeskrivning i Finale v/ Søren Birch

Torsdag d. 9. marts kl. 10-15.30

"1723 - Bachs første år i Leipzig"

Foredrag v/ Hans Chr. Hein

Tirsdag d. 21. marts

"Lær at optræde under pres"

Kursusdag v/ Ulla Munch

Fredag d. 31. marts kl. 10-15 i Odense

Babysalmesang v/ Anne Mette Riis

Onsdag d. 1. - fredag d. 3. marts

Salmer og fællessang

- om sanghistorie og tilrettelæggelse af fællessangsarrangementer

Kursusrække med 3 moduler á 2 dage

Modul 1: torsdag 13. og fredag 14. april

Sjællands Kirkemusikskole

Julebesøg i kirken

Institutioner og skoleklasser

v/ Anne-Mette Riis

Mandag d. 14. november i Roskilde

Salmer og Musikalsk leg - 3-5 år Børne-

haven i kirken - v/ Anne-Mette Riis

fredag 18. og lør. 19. nov. i Tveje-Merløse

"Lær at optræde under pres"

v/sanger og coach Ulla Munch

Onsdag d. 8. feb. kl. 15-18, samt

lørdag d. 15. april kl. 10-13 i Roskilde

Babysalmesang - metodik og praktik

v/ Anne-Mette Riis - 5 fredage fra 24/3

Skt. Katharina Kirke i St. Heddinge

Masterclass med operasanger Signe

Asmussen Manuitt

Lørdag d. 22. april kl. 10-15 i Roskilde

Salmer og musikalsk leg 1-3 år

Vuggestuen og dagplejen i kirken

v/ Anne-Mette Riis

4 mandage i maj - juni i Bagsværd Kirke

"Fortælling om og formidling af Janne Marks salmer"

Workshop med sangskriver og sanger

Janne Mark - lørdag d. 25. marts kl. 10-15 i Roskilde

Konservatorieforberedende hørelære

7 mandage fra 3. oktober - 9. januar

Vestervig Kirkemusikskole

Babysalmesang og sang med de mindste

Sang og musik med 0-2 årige

v/ cand.musicae Laila Høgild Nielsen

2 fredage: 7. og 28. oktober kl. 9.30-15

i Vejgaard Sognehus, Aalborg

Folkekirkens liturgi - Teori og praksis

v/ lektor Jørgen Kjærgaard

Mandag d. 14. november Vestervig

PR for kirkemusikken i medierne

v/ journalist og grafiker Svend Løbner

Webinar 23/1, 31/1 og 8/2 kl. 19-21

Babysalmesang - inspirationsdag

v/ Anne-Mette Riis

Mandag 27. febr. i Ellevang kirke, Aarhus

Repertoirekursus for organister

v/ organist Christina Beltoft

Mandag 13. marts i Nr. Tranders Kirke

Speak up & Sing out! - for kirkesangere

v/ sangpædagog Pia Fog

Tirsdag 14/3 i Folkekirkens Hus, Aalborg

Salmedag - foredrag og fællessang

v/ Erik Sommer, Jørgen Kjærgaard, Hans

Henrik G. Larsen m.fl. - mandag 17. april

i Vestervig Kirke og på Kirkemusikskolen

Sommerskole 2023 i Thy

Søndag d. 25. - onsdag d. 28. juni

Konservatorieforberedende hørelære

v/ Ivan Olsen i Folkekirkens Hus, Aalborg

JORDEN KALDER: FOLKEKIRKEN

Af Miriam Widmann, organist ved Greve Kirke

Foto: Rune Hansen

Forestil dig: Du er ansat på en skole. Der er ansat pedeller, administrativt personale og lærere. Skolens daglige drift og personale sorterer under skolebestyrelsen – undtagen MATEMATIKLÆRERNE! De er ansat i et særligt matematiklærerhierarki, hvor overmatematiklærere og supermatematiklærere har organiseret sig som alle skolers øverste administration. Skolebestyrelsen består af folkevalgte medlemmer, alle matematiklærerne og 1 repræsentant for alle de andre ansatte på skolen. Alle de andre ansatte har hver sin overenskomst, som skolebestyrelsen sjældent sætter sig ind i, selvom de er ansættelsesmyndighed. Skal man have ny matematiklærer, indstiller skolebestyrelsen, som indeholder 1-5 matematiklærere, en kandidat til den ubesatte stilling. Som fuldgyltige medlemmer af skolebestyrelsen har matematiklærerne altid indflydelse på processen – hvem der skal tages ud til prøveundervisningen, overværelse af prøveundervisningen, evalueringen af samme samt beslutningsprocessen. Skal der ansættes en idrætslærer, er det stadig matematiklærerne og de folkevalgte der slår stillingen op, indkalder ansøgere og vælger den nye medarbejder. De kan lade andre idrætslærere sidde i ansættelsesudvalget, men de behøver det ikke. De andre lærere og personalegrupper bliver aldrig bedt om at vælge ny matematiklærer – det er en

dyb hemmelighed indtil ansættelsen er på plads.

I det daglige arbejde kan skolebestyrelsen sætte rammer for driften: fx et ugentligt personalemøde. Det SKAL alle deltage i. Undtagen matematiklærerne. Bestyrelsen kan ikke bestemme over matematiklærerne.

Heldigvis er de fleste matematiklærere fornuftige mennesker, så de deltager alligevel, men de behøver det ikke.

En gang om ugen skal der være tværfaglig undervisningsdag, hvor mange af de ansatte deltager.

Matematiklæreren er chef for denne dag og udstikker rammerne for indholdet under hensyntagen til årsplanen. Traditionelt har der været en vis respekt for fagfordelingen – men i nyere tid bruger matematiklæreren undertiden sin chefrolle til at topstyre dagen under dækningsnavnet samarbejde. Selvom musiklæreren har en lang, akademisk uddannelse i at vælge musik efter årsplanen, så kan matematiklæreren nogle gange "bedre li'" noget andet. De fleste matematiklærere kender heldigvis deres begrænsninger, men nogle gange kan man høre dem sige, at de næsten er danskere, samfundsfagslærere, musiklærere og

psykologer. Når man nærmer sig denne tværfaglige dag, udsender matematiklæreren pensum. Normalt sidetal fra Den Danske Undervisningsbog. Nogle matematiklærere giver sidetal i god tid, men de behøver det ikke. Hvis de synes, det er sjovt, så kan de opgive pensum til de andre i så dårlig tid, at de ikke kan nå at forberede sig. De behøver ikke tage hensyn til de andres fridage eller deres erfaring og dermed arbejdstempo. Hvis de andre ansatte bliver kede af det, siger skolebestyrelsen: Det kan vi ikke gøre noget ved, disse beslutninger er taget af supermatematiklærernes organisation.

I gamle dage var der næsten kun matematiklærere i lærerkollegiet, og det meste af skolens drift blev forrettet af dem. Men nu om dage er der ualmindelig meget undervisning, som matematiklærerne ikke deltager i og som fylder skolen igen. Der er ansat en masse andre lærere og medarbejdere som slet ikke er repræsenteret i skolens drift, beslutninger og organisation. Deres indflydelse afspejler ikke deres betydning for skolens helhed.

Strukturændring? Ja tak!

KØR MED DE YNGSTE

Mød de inspirerende undervisere Kirsten Juul Seidenfaden og Anna Kjærsgaard, som vil lede os gennem en magisk og legende kursusdag med fokus på kor for de 4-9-årige sangere.

**3. FEBRUAR 2023 KL. 10-16,
SKT. KNUDS SALEN I DOMKIRKENS LOKALER, ODENSE**

SANG OG MUSIK FOR MANGE ØRER

Med inspiration fra deres flotte bogudgivelse fører Clara Smedegaard, Hanna Rose Jørgensen og Pernille Bøge os ind i et musikalsk hørelæ-reunivers og introducerer nye værktøjer, som kan benyttes direkte i dit eget kor.

**28. APRIL 2023 KL. 10-16,
FREDERIKSBERG KIRKES MENIGHEDSHUS, FREDERIKSBERG**

REPERTOIREGULD

Få fornyet inspiration til dit repertoire ved en syngende kursusdag med indslag fra komponisterne Janne Mark, Anna Kjærsgaard og Per Drud Nielsen, som på skift introducerer egne satser for både børne- og vok-senkor.

2. JUNI 2023 KL. 10-16, C-CAFÉEN VED CHRISTIANSKIRKEN, FREDERICIA

STUDIEDAGE PÅ NODEBIBLIOTEKET

Inspiration og tid til at sætte fokus på den kommende sæsons kor-repertoire. Et gratis tilbud til alle medlemmer af KORLIV.

5. JUNI - 16. JUNI 2023, NODEBIBLIOTEKET I LØGUMKLOSTER

SANGEN HAR VINGER

Sommerens skønneste korkursus for voksne sangere med fokus på nye salmer og kirkemusik, under ledelse af Camilla Elving Hyttel og Anne Lise Quorning.

24. JUNI - 30. JUNI 2023, RØNDE HØJ- OG EFTERSKOLE

KURSER & WORKSHOPS 2023

SOMMERSKOLEN

En uges musikalsk fordybelse med landets bedste instruktører, dygtige korlederkolleger og unge sangere og organister. Sommerskolen er for sangere og organister i alderen 13-29 år og for korledere, der søger faglig udvikling og kollegialt samvær.

23. - 29. JULI 2023, LØGUMKLOSTER HØJSKOLE

SMAG PÅ SOMMERSKOLEN

Kom med til en eksklusiv kursusdag for korledere: Følg sommerskolens undervisning og masterclass - og få en smagsprøve på alt dét, der skaber den helt særlige sommerskolestemning.

25. JULI 2023 KL. 9-17, LØGUMKLOSTER HØJSKOLE

**FIND OPLYSNINGER OM
PROGRAM, PRIS OG TILMELDING
WWW.KORLIV.DK**

SEKRETARIAT@KORLIV.DK / 21 79 35 31

KORLIV

folkekirkens
kororganisation

Merete Kuhlmann: *Op, al den ting, som Gud har gjort. 10 satser for orgel.*

Forlaget Mixtur/Orgelklubben. Pris kr. 149

Disse ti afvekslende og indbydende satser over hvert enkelt vers af salmen "Op, al den ting, som Gud har gjort" er skrevet til Orgelklubbens 10-års jubilæum. Det er fin pædagogisk musik, der appellerer til elevens sans for salmetekster, tonemalerier og orglets mange klanglige variationsmuligheder. Stykkerne vil også kunne bruges i gudstjenestelige og andre sammenhænge. Med hyggelige illustrationer, ekstrap materiale med forspil, alternative harmoniseringer, vink til læreren og en QR-kode, hvor man kan høre musikken spillet, er der også tænkt på anvendeligheden.

Souvenir. Værker af Marcel Dupré. Anne Kirstine Mathiesen på orglet i Ordrup Kirke. n@b AKM22.

Anne Kirstine Mathiesen indspillede denne cd med orgelværker af Marcel Dupré på Ordrup Kirkes orgel i fransk symfonisk stil (3 manualer/pedal, 33 stemmer) i 2021. Hun fortæller i bookletten, at cd'en dels markerer 50-året for Duprés død, dels 30-året for Ordrup Kirkes Carsten Lund-orgel. En flot udgave af de meget virtuose *Trois Préludes et Fugues Op. 7* indleder. Derefter rummer cd'en en følge af meditative Elevations og de større anlagte *Cortège et Litanie Op. 19.2* og det sjældent hørte *Poème Héroïque À Verdun Op. 33*. Cd'en slutter stille og omt med Duprés sidste komposition, *Souvenir Op. 65 bis* fra 1969.

Olivier Latry at the Organ of Notre-Dame. Conversations with Stéphane Friédérich.

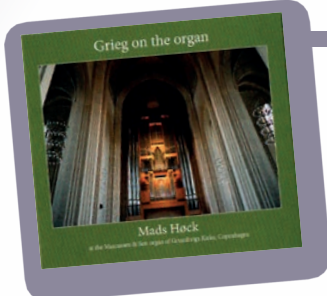
Musikverlag Dr. J. Butz, Bonn. Kan bl.a. købes via Århus Musik, Pris kr. 159

Denne samtalebog, hvor Olivier Latry fortæller om sit liv og karriere, musik- og livssyn, udkom først på fransk og er senere blevet oversat til både tysk og engelsk. Latry blev udnævnt til en af tre titulaire-organister ved Notre Dame-katedralen i en alder af bare 23 år. Bogen indledes dramatisk med beretningen om, hvordan Latry, der var bortrejst, fik den chokerende meddelelse om Notre Dames brand. Derefter følger en række kapitler om forskellige emner, udformet som spørgsmål og svar, hvor han levende og engageret fortæller om sin baggrund, lærere, herunder forholdet til Messiaen, sin katolske tro og solistiske og pædagogiske virksomhed. Det er spændende læsning, måske som optakt til koncerten i København, hvor Latry modtager Frobenius-prisen til november.

Grieg on the Organ. Mads Høck på Marcussen & Søn-orglet i Grundtvigskirken. PAULA PA182.

Griegs musik lyder også godt, når den spilles på orgel! I hvert fald på denne cd, hvor Mads Høck tager *Holberg-suiten*, *Peer Gynt-suiten* og en række lyriske stykker for klaver (heriblandt en række ørehængere som *Bryllup på Trolldhaugen*) under kyndig og kærlig behandling. Alt sammen transformeret fra den intime klavertone til Grundtvigskirkens store orgel og mægtige akustik. Han skriver om sine bearbejdelser for orglet, at det har været et spændende arbejde at skille musikken ad, for at finde muligheder for soloer og særlige orgel-løsninger. Det tror man gerne, og det lyder alt sammen farverigt og levende og med mange sprælske registreringer. Som Mads Høck selv skriver, "de mange skønne temaer tåler denne udfordring, og samtidig kan det give lytteren et nyt syn på Edvard Griegs fantastiske musik".

Bach & Pärt. David Bendix Nielsen på Carsten Lund-orglet i Garnisons Kirke.

Orchid Classic ORC00197.

"Mesteren og minimalisten" kalder David Bendix Nielsen sit program, hvor han sætter hovedværker af Bach – *Præludium og fuga i Es-dur*, *Koncert i d-mol*, tre koraler og *Passacaglia og fuga i c-mol* – sammen med stykker af den estiske religiøse minimalist Arvo Pärt (f. 1935). Bach-værkerne er tydeligt hovedretten, og en tændt David Bendix Nielsen spiller gennemartikuleret og medrivende på Garnisons Kirkes fine orgel. Ind imellem kommer tre stykker fra Arvo Pärts "tintinnabuli"-tid i 1970-erne: *Pari intervalli*, *Trivium* og *Spiegel im Spiegel*. Distanceret, overpersonlig musik spillet med ro og objektivitet, der sætter de to verdener i relief.

SORGEN OG GLÆDEN

en poetisk koncert

DEN DANSKE SALMEDUO & IBEN KROGSDAL

Nye salmer født ud af traditionen

SORGEN OG GLÆDEN er et nyt koncertsamarbejde mellem forfatter Iben Krogsdal og Den Danske Salmeduo – pianist Hans Esbjerg og saxofonist/klarinetist Christian Vuust.

KONCERTEN er et samspil mellem Den Danske Salmeduos musik og Iben Krogsdals oplæsninger. Undervejs vil publikum blive inviteret til at synge med på en række fællessange i form af nye salmer af Krogsdal og Esbjerg.

KONCERTPRIS: kr. 14.700,- alt inkl.

BOOKING: Hans Esbjerg • tlf 4093 0154 • kontakt@dendanskesalmeduo.dk

DENDANSKESALMEDUO.DK

KROGSDAL.DK

SIRENA RECORDER QUARTET

Fra arvefjender til broderfolk

- en musikalsk rejse i den dansk-svenske historie

Gennem musik og fortællinger bindes fortid og nutid sammen.
Med nedslag i årstallene 1320, 1420, 1520 etc. helt op til 2020
bevæger koncerten sig fra krig og kriser til fred og fordragelighed.

Tlf. 28376932 • karina@agerbo.eu • www.sirena.se

Orglet i Hoyvíkar Kirke · Færøerne

Facade tegnet af Marcussen & Søn · 25 stemmer HV SV P

MARCUSSEN & SØN · ORGELBYGGERI A/S

STOREGADE 24 · DK-6200 AABENRAA · Telefon (+45) 74 62 23 50 · www.marcussen-son.dk

MAX REGER 150 ÅR 1873-2023

Tre koncertforslag med musik af Bach og Reger
v. Erik Kolind, orgel

1. Variationer

Bach partita og Regers Fis-mol variationer
(op. 73)

2. Fantasi og Fuga

Musik af Bach, Boëly og Reger
(op. 135b)

3. Koralfantasi

Musik af Reincken, Bach og Reger
(op. 52,2)

For nærmere information: tel: +45 40 62 54 16 - mail: erik_kolind@hotmail.com

20. SØNDAG EFTER TRINITATIS, 2. TEKSTRÆKKE

Anders Brunsholt Frederiksen, organist i Frederikskirken, Aarhus, fortæller om sine musikvalg

Frederikskirken i det sydlige Aarhus har et hybridorgel. Det oprindelige 21 stemmers A.C. Zachariassen-orgel, som har stået der siden kirkens indvielse, blev i 2015 udvidet med en række digitale stemmer, betalt af fondsmidler. Det har givet fine nye muligheder, fortæller Anders Brunsholt Frederiksen. "Jeg bruger pipeorglet som kernen i klangen og supplerer med de digitale stemmer. Desuden er der også mange gode digitale solostemmer."

Koret er på 5 sangere, og Anders betegner det som et ægte kantori bestående af konservatorieuddannede musikere, hvor der ikke har været udskiftninger i 8 år. Ind imellem medvirker sangerne også som instrumentalister i gudstjenesten og ved koncerter i kirken.

Anders er selv også konservatorieuddannet klassisk guitarist og spiller undertiden guitar under altergangen. Det fungerer fint som variation til orgelmusikken, dog kun ved mere "stiltfærdige" højmesser. Derfor har han kormusik parat som alternativ i tilfælde af at der bliver dåb.

Dagens tekst er en af de lidt skrappeere evangelietekster, og Anders lader præsten om at udlægge teksten om de dræbte vinbønder og vælger som emne for introitus en lidt mere opbyggelig del af teksten: Den sten, som bygmestrene vragede, er blevet hovedhjørnestenen. Det bliver med en munter, norsk folkemelodi, som Otto Mortensen har arrangeret.

Om postludiet siger Anders: "Mit temperament er nok mest til festlige postludier. Jeg har altid haft en kærlighed til engelsk kirkemusik, ikke mindst efter min tid ved den danske kirke i London. William Mathias' *Processional* ligger et sted, hvor det er umiddelbart opfatteligt, men stadig kilder i øregangene. Og med hybridorglet kan jeg lave den brede, engelske klang, som passer perfekt til musikken".

Musikvalg

Introitus: Otto Mortensen: *Om alle mine lemmer* (fra 'Syv salmer', Edition Egtved)

Nadvermusik: John Duarte: *Folk Song* (fra 'English Suite', Novello Publishing) for guitar, eller DDS 332 *På Jerusalem det ny*, Henrik Rungs sats for SA vekslede med koralbogens sats for SATB

Postludium: William Mathias: *Processional* (fra 'A William Mathias organ album', Oxford University Press)

Frederikskirkens kor

Frederikskirken efterår

At Karin Schmidt Andersen,
formand for DOKS

FOLKEKIRKENS SAMARBEJDS- UDVALG GAR SAMMEN OM EN FÆLLES PLAN FOR ARBEJDSMILJØ

Igen skal denne spalte handle om trivsel på den folkekirkelige arbejdsplads. I august beskrev jeg de indsatspunkter kirkefunktionærerne mener det er nødvendige at gøre noget ved, hvis der skal ske varige forbedringer på området. Siden da er der sket en del i forhold til at få opmærksomhed på vore synspunkter. DR's dækning af folkekirkens psykiske arbejdsmiljø bidrog til at kirkefunktionærernes krav om tilsyn med menighedsrådenes arbejdsgiveransvar kom ud i den brede offentlighed, og fra flere kanter kom der opbakning og samstemmende meldinger.

Kirkefunktionærernes sammenhold og vilje til at være dagsordensættende var baggrund for et foretræde for kirkeministeren den 30. august. Det var meget opmuntrende at møde en interesseret og spørgende minister flankeret af kirkeministeriets øverste embedsmænd. Delegationen ønskede at pege på den grundlæggende usikkerhed, menighedsrådenes ansatte lever i, fordi det er vilkårligt i hvilken udstrækning deres arbejdsgiver har kompetencer til at varetage ansvaret. Da menighedsrådene samtidig opleves som urørlige, betyder det at man som kirkefunktionær føler sig ladt i stikken, hvis man er ansat et sted med uformåenhed eller ligefrem ødelæggende ledelsesstil.

Delegationen påpegede også at præstens særstatus skaber en ubalance på arbejdspladsen, der er udfordrende for samarbejdskulturen og medvirker til at

kirkefunktionærer kan opleve at deres arbejdsindsats ikke påskønnes efter kvalifikationer og betydning for kirken. Foruden at skabe forståelse for nogle grundlæggende udfordringer for menighedsrådenes ansatte, pegede delegationen på konkrete redskaber, der kan benyttes for at fremme det gode samarbejde på arbejdspladsen.

En klar melding til ministeren var, at der er brug for handling. At bryde tavsheden er ikke nok, der skal også ageres. Budskabet blev afleveret i fire hovedsætninger:

Behov for tilsyn med menighedsrådens arbejdsgiveransvar. Tilsynet skal have beføjelser og sanktionsmuligheder.

Behov for opgradering af menighedsrådsmedlemmers kompetencer som arbejdsgivere. Uddannelse skal være obligatorisk.

Behov for helhedssyn på kirkefunktionærernes og præsters fælles arbejdsplads. Alle skal være forpligtet på at indgå i et kollegialt samarbejde med respekt for forskellige fagligheder, hvor kvalifikationer følges af ansvar.

Behov for større repræsentation af medarbejdere i folkekirkens struktur. Kirkefunktionærerne og deres forskellige fagligheder skal i højere grad inddrages i processer og beslutninger.

Et konkret og lovende skridt kom allerede et par dage senere, da Folkekirkens

Samarbejdsudvalg, FSU, på et møde den 2. september iværksatte en fælles handleplan for arbejdet med folkekirkens arbejdsmiljø. FSU er et godt forum, når der skal tænkes i helhed. Kirkeministeriet sidder for bordenden, og foruden de faglige organisationer er der repræsentanter for stiftsadministrationerne, provster, biskopper og menighedsråd. Det er intet mindre end banebrydende, at alle folkekirkens parter og kirkeministeriet for første gang er gået sammen om en handleplan, der skal styrke et fælles ansvar i arbejdsmiljøarbejdet. De foreløbige initiativer i planen er:

- **Helhedssyn på kirkefunktionærernes og præsters fælles arbejdsplads.**
- **Fælles om arbejdsmiljøarbejdet – tydeliggørelse af ansvar, pligter og roller.**
- **Samtaleguide til at drøfte samarbejde, kommunikation og trivsel.**

Når man taler med politikere og aktører i folkekirken i disse uger, mærkes der et dybfølt ønske om at skabe forbedringer. Der fornemmes et tøbrud i forhold til at opfatte kirkefunktionærerne som partnere, og der fornemmes vilje til at tale sammen på tværs af en opdelt struktur. Det er vigtigt at vi nu holder fast i de gode takter, og et næste skridt videre i den rigtige retning bliver folkekirkens arbejdsmiljøkonference den 12. oktober, som DOKS naturligvis deltager i.

Organistbladet bringer oplysninger om koncert-rækker, festivals og andre arrangementer. Send gerne oplysninger om din arrangementsrække til organistbladet@doks.dk

FESTIVALER OG KONCERTRÆKKER

KØBENHAVN

1. oktober – 31. december

KØBENHAVNS DOMKIRKE
Matinéer lørdage kl. 12-12.30

14. oktober, 5. november

HOLMENS KIRKE
Koncertserie til markering af Jakob Lorentzens
25-års jubilæum i Holmens Kirke

14. oktober

TRINITATIS KIRKE
4 minikonserter på kulturnatten

21. oktober - 25. november

TRINITATIS KIRKE
Fredagskonserter

2. oktober - 27. november

TRINITATIS KIRKE
Musik- og kantategudstjenester
søndage kl. 10.30

5. oktober, 2. november,
7. december

JESUSKIRKEN
Halvtimes middagskonserter

10. december

JESUSKIRKEN
Sven Verner Olsen opfører César Francs
12 større orgelværker på kirkens
Cavaillé-Coll-orgel fordelt på
4 mindre koncerter

ROSKILDE

21. august – 16. november

ROSKILDE DOMKIRKE
Orgelkonserter den 3. onsdag
i måneden kl. 17

AARHUS

1. oktober - 26. november

SKT. LUKAS KIRKE
Torvedagskonserter
hver lørdag kl. 12-12.30

KURSER

11.-13. november

Orgelelskursion til Groningen-området
v/ Kristian Lumholdt og Hans Chr. Hein
www.kirkemusikskole.dk

14. november

Folkekirkens liturgi - Teori og praksis
v/ lektor Jørgen Kjærgaard, Vestervig

27. januar – 14. april 2023

Klaverledsagelse i mange stilarter – 4
fredage v/ Bjørn Elkjær, Løgumkloster

25. marts 2023

Workshop med sangskriver og sanger
Janne Mark, Roskilde
www.kirkemusikskole.dk

DOKS-ARRANGEMENTER

18. november,
20.-21. januar 2023

Bestyrelsesmøder i DOKS

1.-3. maj 2023

DOKS' årskursus i Svendborg

19.-22. september 2024

23. Nordiske Kirkemusiksymposium i
København

DU SPØR MIG OM HÅBET

"Mads Granum hedder manden, der kan kunsten at løfte denne "nye" kirkemusik op på et højere plan.

Selv mestrer han såvel det store kirke-orgel som koncertflyglet. Dertil et hav af forskellige lyd- og lyseffekter."

Sjællandske Medier

NODER.DK
MADSGRANUM.DK

Mads Granum Kvintet: fra 16.000.-
Rytmask Orgelkoncert: fra 6.500.-

BOOKING: madsgranum@gmail.com
26 82 26 84

DOKS'EN UD AF BOKSEN Af Mikael Garnæs

CEMBALOET ÅBNER NYE MULIGHEDER

Lars Colding Wolf, organist ved Sct. Catharinæ Kirke, Hjørring, spiller cembalo og leder Ensemble Zimmermann

For Lars Colding Wolf begyndte karrieren med orglet og en kirkemusikalsk diplom-eksamen, som han tog i 1995. "Dengang var generalbas på cembalo et større bifag end i dag, og det interesserede mig allerede i studietiden. Nogle år efter at jeg var færdig, besluttede jeg mig for at tage en formel uddannelse på cembalo. Jeg ville ikke nøjes med at være organisten, der spillede på cembalo, og søgte ind på det Fynske Musikkonservatorium. Jeg havde debutkoncert i 2002 som elev af Lars Ulrik Mortensen. De to år med Lars Ulrik var fantastiske. Hans legende og eksperimenterende tilgang på historisk informeret baggrund var meget inspirerende. At slippe fantasi og kreativitet løs på et kvalificeret grundlag er noget, jeg forsøger at praktisere selv, både når jeg spiller, og når jeg i dag selv underviser."

Som cembalist har man et solorepertoire, men Lars anslår, at 80% af cembalo-arbejdet består af continuo-spil. Det giver til gengæld store glæder i form af muligheder for samarbejde med dygtige musikere og sangere. Han var med fra starten, da Ensemble Zimmermann blev dannet i 2001. De sidste ti år har Lars ledet ensemblet, musikalsk og administrativt, med en grundstamme på omkring 25 musikere, afhængigt af programmet. Repertoiret går fra mindre kammerkoncerter til store oratorieopførelser.

Lars dirigerer kor og orkester siddende ved cembaloet, som Lars Ulrik Mortensen og mange andre kammerorkesterledere gør. "Det er sjovt at få lov at påvirke tingene på

en konkret måde, at lede og samtidig spille. Det er anderledes, end hvis man kun dirigerer. Man kommunikerer og agerer samtidig med, at man står på mål for sin egen lyd."

"I kirken i Hjørring bruger jeg naturligvis mit ensemble, og det netværk jeg har, ved koncerter. Det giver mulighed for at bringe noget til Catharinæ, som måske ellers ikke ville have været muligt."

Lars Colding Wolf underviser i generalbas og solistisk cembalo på Det Jyske Musikkonservatorium, og han oplever en øget interesse for faget. "Hvor det tidligere kun var organister, der kunne vælge det, får jeg nu både korledere og pianister som studerende. Det er måske et tegn på åbning, at pianister også kan interessere sig for cembalo og tidlig musik. Det er sundt for dem at improvisere akkorder og lære den "gammeldags" form for brugsklaver. For organisterne gælder, at hvis man tilegner sig generalbas og rent faktisk kan spille det, åbner der sig nogle muligheder, fordi det er så anvendeligt i kirkespil. For en rutineret generalbasspiller er det f.eks. ikke nogen særlig udfordring at spille en koral med melodien i pedalet. Og går man til orgel-litteraturen, ser man nok hurtigere struktur og harmoni, hvis man er vant til at læse nedefra. Det tager tid at lære, og jeg er ikke sikker på, at jeg ville have gjort denne erfaring, hvis jeg kun havde fået de timer, der stod på skemaet under mit organiststudium."

Lars Colding Wolf